

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖLLE

[Lausuntopyyntö LVM/1518/03/2014]

OP-POHJOLA-RYHMÄN KOMMENTTEJA LUONNOKSEEN HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VAHVASTA SÄHKÖISESTÄ TUNNISTAMISESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

OP-Pohjola-ryhmä kiittää mahdollisuudesta kommentoida luonnosta hallituksen esitykseksi lain vahvasta sähköisestä tunnistamisesta muuttamiseksi. Finanssialan Keskusliiton antamaan lausunnon yhtyen haluamme lisäksi lausua seuraavaa:

Keskeisimmät kommenttimme

Vahvasti suomalaiseen yhteiskuntaan ja talouselämään sitoutuneena toimijana OP-Pohjola-ryhmä suhtautuu erittäin positiivisesti sähköisen asioinnin ja tietoyhteiskunnan kehittämiseen ja siten koko Suomen kilpailukyvyn vahvistamiseen. Näemme myös asiakaskäyttämisen, teknologian kehittymisen, säätelyn muutosten ja uuden tyyppisten liiketoimintamallien tuoman tarpeen kehittää nykyisiä tunnistusratkaisuja. Tämän vuoksi käynnissä oleva kansallisen palveluväylän ja siihen liittyvän tunnistusratkaisun kehittäminen ovat mielestämme kannatettavia hankkeita.

OP-Pohjola näkökulmasta nyt esitettyihin luonnoksiin sisältyy kuitenkin puutteita, jotka voivat pahimmillaan uhata esitettyjä tavoitteita. Nykyisessä muodossaan esitetty malli voi pahimmillaan jopa haitata sähköisen asioinnin kehittymistä Suomessa. Esitetty malli ei luo riittäviä ja tasapuolisia kannusteita erityyppisille yksityisen sektorin toimijoille johtuen malliin sisältyvästä kustannusten ja tuottojen säätelystä, joka kohtelee eri lähtökohdista markkinoille tulevia toimijoita eri tavalla. Vastustamme ehdotettuun malliin sisältyviä elementtejä, jotka käytännössä tarkoittaisivat tiettyjen toimijoiden – erityisesti pankkien – tunnistuspalveluihin ja ensitunnistamiseen tekemien merkittävien investointien sosialisointia paitsi julkisen sektorin myös muiden yksityisen sektorin toimijoiden käyttöön.

Vastustamme myös mallin piirteitä, jotka käytännössä pakottaisivat pankit liittymään luottamusverkostoon. Pankkeja tulevat lähitulevaisuudessa sitomaan useat, koko pankkitoimialan hyödyntämää sähköistä tunnistamista eri tavalla säätelevät lainsäädäntöhankkeet, kuten maksupalveludirektiivin päivitys (PSD2) ja vasta hyväksytty tilidirektiivi (PAD). Valtion hankkeen aikataulut on pankeille ongelmallinen, koska finanssitoimiala joutuu sekä turvallisuusympäristön muuttumisen että em. toimialan ylikansalliseen säätelyyn pohjautuvien vaatimusten takia uudistamaan tunnistusratkaisujaan lähivuosina. Koska näiden tunnistusratkaisujen tulee lähtökohtaisesti soveltua myös muiden kuin Suomessa väestökieräytyjen henkilöiden käyttöön, ei tunnistusratkaisuja voi teoriassakaan esittää korvattavaksi lakiesityksen mukaisilla ratkaisulla, joissa tällainen rajoitus selkeästi on. Koemme myös hyvin haasteelliseksi kehittää samanaikaisesti useampaa toisistaan poikkeavaa tunnistus-

ratkaisumallia. Pidämme erittäin tärkeänä, että kaikki sähköiseen tunnistamiseen liittyvät kehitystarpeet voitaisiin määritellä ja toteuttaa yhtenä kokonaisuutena.

Koska esityksen keskeisenä perusteena on lisätä kilpailua sähköisen tunnistamisen alueella, pidämme toteuttamiskelvottomina esitykseen sisältyviä piirteitä, jotka toteutuessaan käytännössä poistaisivat markkinoilta muut vaihtoehtoiset vahvan sähköisen tunnistamisen mallit ja pakottaisivat toimijat yhteiseen kartellimaisesti hintasäännöstelyyn luottamusverkostoon. Tämä ei parantaisi palveluntarjoajien asemaa, ei loisi kuluttajille oikeasti uusia vaihtoehtoja, eikä toisi markkinoille uusia toimijoita. Käytännössä esitetty hintasääntely ja luottamusverkostoon liittyminen ennemminkin poistavat kannustimet tunnistuspalveluiden kehittämiseksi ja uusien palvelujen lanseeraamiseksi.

Kokonaisuutena emme pidä luonnosta tasa-arvoisena kaikille luottamusverkostoon mahdollisesti liittymään toivotuille osapuolille. Mielestämme ehdotettuun malliin sisältyvät puutteet ovat sen suuruisia, että on olemassa riski ainakin joidenkin toimijoiden voi jättäytymisestä sen ulkopuolelle.

Markkinatoimijoilla pitää olla myös tulevaisuudessa valinnanvapaus

OP-Pohjola –ryhmä on jo aiemmissa kommentoissa korostanut tarvettaan myös tulevaisuudessa säilyttää mahdollisuuden omaan päätöksentekoonsa useissa keskeisissä tunnistusratkaisuihinkin liittyvissä kysymyksissä:

- Mahdollisuuden päättää itse omissa palveluissamme hyväksyttävistä sähköisistä tunnisteista
- Mahdollisuuden päättää itse siitä, tuotammeko jonkun/kaikki hyväksymämme tunnisteet itse
- Mahdollisuuden tarjota omat palvelumme myös suoraan (ilman kytköstä mahdolliseen kansalliseen tunnistusratkaisuun/tunnistusportaaliin).
- Mahdollisuuden päättää mahdollisesti tuottamiemme vahvan sähköisen tunnistuksen palveluiden tarjoamisesta 3. osapuolille joko osana luottamusverkostoa tai sen ulkopuolella.

Yksittäisten toimijoiden elinkeinovapaus tulee säilyttää myös tulevaisuudessa. Tunnistusratkaisut eivät voi tulevaisuudessakaan perustua osto- tai myyntimonopoleille. Tähän perustuen näemme, ettei vahvan sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajalle tule asettaa pakkoa liittyä luottamusverkostoon. Velvollisuus rekisteröityä Viestintävirastoon sähköisen palvelun tarjoajaksi on perusteltua, koska sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien luotettavuus ja riittävät toiminnalliset ja tekniset valmiudet on syytä varmistaa. Vahvan sähköisen tunnistuspalveluiden tarjoajilla pitää kuitenkin myös tulevaisuudessa olla mahdollisuus rakentaa vaihtoehtoisia malleja ja markkinoilla tulee sallia useampien mallien rinnakkaiselo ja siten aito kilpailu.

Esityksen perusteluissa on myös mainittu tavoitteeksi se, että kaikilla sähköisillä tunnistusvälineillä voisi asioida kaikissa vahvaa sähköistä tunnistamista vaativissa yksityisen sektorin palveluissa. Tunnistusvälineiden kehittyessä tämä ei käytännössä ole mahdollista ja/tai taloudellisesti järkevää, koska esim. eri palveluissa käytettävät toisistaan poikkeavat asiakaskanavat rajoittavat käyttökokemukseltaan riittävien tai taloudellisesti järkevästi toteutettavissa olevien tunnistusratkaisujen mää-

rää. Kannattammekin siten itse esityksessä olevaa periaatetta, että sähköisen palvelun tarjoaja voi itse valita, mitkä tunnistuspalvelut se hyväksyy.

Ehdotuksen mukainen kustannusten ja tuottojen jakomalli ei ole tasapuolinen

Kuten esityksen perusteluissakin todetaan, tunnistuspalveluihin liittyy aina kustannuksia, jotka jäävät viime kädessä käyttäjien eli joko tunnistuspalveluita hyödyntävien palveluntarjoajien tai kuluttaja-asiakkaiden kannettaviksi. Tällä hetkellä tunnistuspalveluissa on käytössä periaate, jonka mukaan palvelun käytöstä maksavat ne, jotka saavat siitä joko liiketaloudellista tai toiminnallista hyötyä eli yritykset ja julkisen sektorin toimijat.

Käsityksemme mukaan edellä kuvattua mallia noudatetaan myös kaikissa niissä maissa, joissa käytettyjä tunnistusratkaisuja esitellään ehdotuksen yleisperusteluissa, vaikka tätä ei mitenkään perusteluissa esille tuodakaan. Esim. Viron tapauksessa pelkkä sähköistä tunnistuspalvelua hyödyntävän toimijan tekemä ID-kortin voimassaolokysely – joka ei ole ainoa kustannuskomponentti – on maksullinen. Virossa hinta on voimakkaasti sidottu palvelunkäyttövolyymeihin ja esimerkiksi OP-Pohjolar ryhmän Viron liiketoiminnan osalta kustannukset ovat merkittävästi korkeammat kuin esityksessä oleva 1 senttiin rajattu korvaus.

Kustannuksia kaikille palvelunkäyttäjille jakava malli on perusteltu myös tulevaisuudessa. Kuten olemme toistuvasti tunnistusratkaisujen kehittämisestä eri forumeilla käydyn keskustelun aikana todenneet, emme kannata liiketoimintamallia, jossa tunnistamisen kustannukset tulisivat vain tunnistusvälineiden haltijoiden eli yksityishenkilöiden maksettaviksi. Mikäli tällaiseen malliin siirrytään, merkitsisi se kansalaisten suhteellisten ja todennäköisesti myös absoluuttisten tunnistusvälineisiin liittyvien kustannusten kasvamista.

Esityksen perusteluissa todetaan, että kansalaisen maksettaviksi tulevat sähköisessä asiointissa tunnistusvälineen hallinnasta ja käytöstä aiheutuvat kulut ja rinnastetaan ne perinteiseen asiointiin, jossa kansalaisen maksettavaksi ovat jääneet matka- ja postikulut. Rinnastus jää kuitenkin puolinaiseksi; perinteisessä asiointissa palveluntuottajan vastuulle ovat jääneet asiakaspalvelun mahdollistamisen kustannukset (liittyen esim. henkilökuntaan, tiloihin jne). Mielestämme myös sähköisen asiointin mahdollistamisen kustannusten – joista yksi komponentti on tunnistaminen – on luontevaa myös tulevaisuudessa olla osa tunnistuspalveluita liiketoimintansa tai asiakaspalvelussaan hyödyntävien toimijoiden kustannuksia. He saavat myös merkittävimmät hyödyt ja kustannussäästöt sähköisen asiointin mahdollistamasta tehokkuudesta.

Esitys kannustaa vapaamatkustajuuteen

Luottamusverkoston arvo tunnistuspalveluita hyödyntäville asiakkaille kasvaa mitä enemmän luottamusverkoston kautta voidaan kansalaisia tunnistaa sähköisesti. Luottamusverkostoon liittyvät toimijat, jotka tuovat mukanaan merkittäviä määriä sähköisesti tunnistettavissa olevia asiakkaitaan, lisäävät eniten koko verkoston potentiaalista arvoa. Tämä ei kuitenkaan mielestämme näy ehdotuksessa.

Asetusluonnoksen mukainen, tunnistusvälineen liikkeellelaskijalle syntyviä todellisia kustannuksia vastaamaton 1 senttiin välitettyä tunnistustapahtumaa kohti rajattu korvaus ei mahdollista tunnistusvälineiden liikkeellelaskun kannattavana liiketoimintana. Esimerkiksi toimija, jolla olisi vuosittain 20 miljoonaa muiden palveluntarjoajien palveluihin välitettyä tunnistustapahtumaa, saisi korvauksena tästä 200 000 euroa. Tämä ei kattaisi toiminnan kustannuksia ja tarkoittaisi siten yksityisen toimijan tekemien panostusten siirtämistä muiden hyödyksi käytännössä vastikkeetta. Tätä kautta malli ei luo insentiivejä panostaa tunnistusvälineiden kehittämiseen ja liikkeellelaskuun koska kaiken ansainnan olisi tultava tunnistusvälineiden haltijoilta.

Ehdotettuun malliin sisältyy myös vakava vapaamatkustaja -ongelman mahdollisuus. Mallin mukaisesti kenellä tahansa luottamusverkoston jäsenellä on oikeus myydä tunnistuspalveluntarjoajalle kokoverkoston kautta välitettävät tapahtumat. Jäsenellä ei kuitenkaan ole mahdollisuutta saada itse myöntämiensä tunnistusvälineiden avulla tehdyistä tunnistustapahtumista kohtuullista korvausta. Näin ollen malliin liittyminen on kannattavinta niille, joilla on vähiten asiakkaille jaettu tunnistusvälineitä. Ehdotuksen perusteella ei mielestämme ole selvää edellyttääkö luottamusverkoston liittyminen sitä, että tunnistusvälineitä ylipäätään on ollenkaan asiakkaille saakka jaettu vai riittääkö pelkkä rekisteröityminen Viestintävirastoon.

Malliin sisällytetty ensitunnistamisen hintasäännöstely ei huomioi fyysisessä verkostossa tehdyn ensitunnistamisen todellisia kustannuksia. Ehdotettu säännelty hinta tarkoittaisi nykyisin markkinoilla olevien toimijoiden tekemän työn sosialisointia paitsi julkisen sektorin myös yksityisen sektorin palveluntarjoajien hyväksi.

Skenaariot taloudellisista vaikutuksista jäävät hämäräksi

Lakiehdotuksen perusteluissa käydään läpi kolme eri skenaariota lain taloudellisista vaikutuksista. Skenaarioiden yksityiskohtainen kommentointi on haasteellista, koska niissä käytettyjä laskelmaperusteita ja oletuksia ei ole tarkemmin avattu. Esimerkiksi "ei pankkien tunnistuspalveluja vuonna 2018" –skenaarion mukaan tunnistamisen kokonaiskustannukset laskisivat 50 prosentilla. Arvio tuntuu suurelta, koska skenaarion mukainen toteuma edellyttäisi nykyisten, asiakkaille jo olevien tunnistusvälineiden korvaamista kokonaan uusilla uusien toimijoiden välineillä. Kuten ehdotuksen perusteluissakin todetaan, merkittävä osa kustannuksista muodostuu juuri tunnistusvälineiden jakelusta.

Kustannuksista on myös jätetty kokonaan pois uusien tunnistusvälineiden tosiasialisesti suuret kehittämiskustannukset ja olemassa olevien tunnistusvälineiden uusimiskustannukset. Esim. varmennepohjaiset tunnistusvälineet on tyypillisesti uusittava muutaman vuoden syklillä, mikä lisää niiden kustannuksia. Jos esim. kaikilla täysi-ikäisillä suomalaisilla olisi 50 euron hintainen varmenteen sisältävä henkilökortti, joka olisi uusittava viiden vuoden välein, tarkoittaisi se vuosittain lähes miljoonan kortin uusimista eli lähes 50 miljoonan vuosikustannuksia.

Kustannuksia tulee tarkastella paitsi kokonaisuutena myös tasapuolisesti kaikkien eri osapuolten kannalta. Emme näe ehdotuksessa elementtejä jotka mahdollistaisivat tunnistusvälineiden liikkeellelaskijan kustannustason alenemisen. Ehdotuksen perusteluissakin todetaan, että kansalaisten kustannukset (tunnistusvälineistä) todennäköisesti kasvaisivat. Mahdollinen kustannusten alenema koskisi siten ainoas-

taan tunnistusta omassa liiketoiminnassaan tai asiakaspalvelussaan hyödyntäviä palveluntarjoajia. Mielestämme tämän kaltainen toteuma ei olisi tasapuolinen.

Esityksessä käytetään myös mielestämme perustelematonta muotoilua todettaessa että Verkkopankkiasioinnin kustannuksissa tunnusten kustannukset on "piilotettu". OP-Pohjola –ryhmän osalta verkkopankkisopimuksen hinta on selkeästi hinnastossa, ja siitä perityt maksut eritellään asiakkaille maksupalvelulain edellyttämällä tavalla. Mikäli muotoilulla on viitattu siihen, että verkkopankkitunnuksia on voinut maksutta käyttää kolmansien osapuolten palveluissa, on tämä ollut mahdollista siksi, että nämä sähköisen palvelun tarjoajat ovat maksaneet ko. palvelusta koituneet lisäkustannukset. Esityksen mukaisesti nämä halutaan tulevaisuudessa vierittää tunnistusvälineiden haltijoille.

Kannatamme mahdollisimman suurta teknologianeutraaliteettia

Kannatamme kaikessa sähköiseen tunnistukseen liittyvässä säätelyssä mahdollisimman teknologianeutraalia lähestymistapaa. Asiakastarpeen ja asiakkaiden käyttämien kanavien muuttuessa kiihtyvällä tahdilla on muutokset kyettävä huomioidaan myös tunnistuspalveluissa. Lukkiutumisen tiettyyn/tiettyihin teknisiin ratkaisuihin ei siten ole perusteltua. Myös siihen tulee varautua, että tulevaisuudessa yhä suurempi osa asioinnista tapahtuu monikanavaisesti. Teknologian kehitys jatkuu riippumatta siitä millaisia ratkaisuja kansallisen tunnistamisen suhteen Suomessa tehdään. Liian teknologiasidonnaisilla valinnoilla olisi luotu riski siitä että luotavan malli ei pysy kilpailukykyisenä tulevaisuudessa

Tunnistamispalveluiden haasteet väestötietojärjestelmästä puuttuvien asiakkaiden osalta

Lähitulevaisuudessa pankkeja koskevat lainsäädännölliset veloitteet, kuten uudistuva maksupalvelulainsäädäntö (PSD2) ja tilidirektiivi (Payment Accounts Directive, PAD) asettavat pankeille palveluveloitteita, joiden toteuttaminen ei ole ehdotetun mallin puitteissa mahdollista. Tilidirektiivin mukaan pankin on mahdollistettava sähköinen pankkiasiointi kaikille EU:n alueella laillisesti oleskeleville henkilöille, jotka eivät siis välttämättä ole edes minkään EU maan kansalaisia. Vastaavasti PSD2:n ja EKP:n ns. SecurePay -vaatimusten mukaan maksamiseen liittyvän asiointin on tapahduttava käyttäen vahvaa sähköistä tunnistamista. Mikäli vahvan sähköisen tunnistamisen edellytyksenä Suomessa on se, että tunnistettava henkilö löytyy väestötietojärjestelmästä, eivät pankit voi täyttää palveluveloitteitaan. Tämä epäkohota on korjattava.

Ensitunnistuksen ketjutukseen liittyvä ongelmat

Kannatamme esitykseen sisältyvää yleisperiaatetta siitä, että asiakkuuksien sähköinen avaaminen tulisi mahdolliseksi. Toivomme, että osana kansallisen tunnistusratkaisun suunnittelua ja toteuttamista lainsäädännölliset ja – tulkinnalliset (esim. rahanpesulainsäädännön osalta) esteet tämän suhteen kartoitetaan ja poistetaan. Kuten edelle todettu, emme kuitenkaan pidä ehdotuksen mukaista hintasäännöstellystä perusteltuna. Sen lisäksi näemme kaksi ensitunnistamiseen liittyvää ongelma-kohtaa.

Ehdotus lähtee siitä, että sähköiseen ensitunnistukseen luottanut taho on aina itse vastuussa, jos käy ilmi että alkuperäinen ensitunnistus on tehty väärin. Mielestämme tämä ei ole oikea periaate, koska se esim. ei luo mitään kannusteita tehdä ensitunnistamista huolellisesti. Ensitunnistamisessa epäonnistuneelle taholle tulee olla huolimattomasta toiminnastaan seuraamus.

Lisäksi ehdotuksen mukainen loputtoman ensitunnistamisen ketjuttamisen salliminen tuottaa näkemyksemme mukaan riskin vaikeasti hallittavasta identiteettivarkaudesta. Mikäli sähköinen identiteetti joutuu väriin käsiin, sillä voidaan ensitunnistuksen ketjutuksen kautta luoda loputtomasti uusia sähköisiä identiteettejä. Mikäli mahdollinen väärinkäyttö keskittyy vain uusiin, väriin identiteetteihin (jotka suljetaan väärinkäytön ilmettyä) eikä alkuperäiseen, voi väärinkäyttö jatkua ilman että sitä saadaan lopetettua.

Liian korkealle nostettava turvataso voi uhata sähköistä asiointia

Lainsäädännön tulee mahdollistaa sekä tietoyhteiskunnan että yksityisen sektorin palveluiden turvallisuus ja toimijoiden luotettavuus. Tämä edellyttää riittävää turvatasoa. Emme kuitenkaan kannata ehdotuksessa olevaa tavoitetta käyttää kaikessa ehdotuksen kattamassa vahvan sähköistä tunnistamista vaativassa asiointitavassa "korkea", vaan tasoa "korotettu". Pankkiasioinnissa, jota voidaan esim. varallisuuteen liittyvän luonteensa osalta pitää hyvää tietoturvatasoa edellyttävänä palveluna, voidaan esim. EKP suositusten ja tulossa olevan maksupalveludirektiivin mukaan pitää riittävänä turvatasoa "korotettu (Stork 3)". Pankin näkökulmasta tunnistusratkaisun käytettävyys on osa asiakaspalvelua eikä pankin intressissä ole toteuttaa mahdollisesti käytettävyydeltään huonompaa korkean tason tunnistusratkaisua palvelukokonaisuuteen, jossa sitä ei edellytetä. Pankeilla ei tämän johdosta ole merkittävää intressiä tuottaa korkeamman turvatason palveluja. Näkemyksemme mukaan tämän taso on riittävä valtaosaan tavallisen kansalaisen tarvitsemista sähköisistä palveluista.

Erittäin sensitiivisiltä palveluilta tulee edellyttää asian vaatimaa korkeaa turvallisuustasoa. Nämä ovat erikoistapauksia eikä niissä tarvittavaa turvallisuustasoa tule edellyttää kaikilta palveluilta.

Liian kovat turvallisuusvaatimukset voivat aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia eri toimijoille ja heikentää palveluiden käytettävyttä ja siten kääntyä tarkoitustaan vastaan. On myös syytä muistaa, että alemman turvataso välineillä ei voi aktivoida käyttöön korkeamman turvataso välineitä. Siirtyminen "korotetun" turvataso välineistä "korkean" tason välineisiin edellyttäisi siis kaikkien asiakkaiden uudelleen tapahtuvaa ensitunnistamista. Yksin OP –Pohjola –ryhmässä tämä tarkoittaisi 1,6 miljoonan asiakkaan fyysistä konttorikäyntiä, josta yksin kertyisi kymmenien miljoonien kustannukset (jo ilman uusien tunnistusvälineiden kustannuksia). "Korkea" taso johtaisi siten käytännössä merkittävään kustannuskasvuun ja aiheuttaa sekä tuottajille että palveluntarjoajille kalliita (ja palvelun turvallisuuden kannalta tarpeettomiakin) muutoksia järjestelmissä.

Luottamusverkostoon liittyviä kysymyksiä

Ehdotus jättää mahdollisen luottamusverkoston käytännön toimintaan sisältyvät periaatteet myöhemmin täsmennettäviksi (osana valtioneuvoston esitystä). Mielestämme on perusteltua, että esimerkiksi käytännön operatiiviseen toimintaan liittyvät hallinnolliset periaatteet voitaisiin määritellä mahdollisimman joustavasti – ideaalitalanteessa luottamusverkoston jäsenten kesken. Teknologia, tietoturvatilanne jne. voivat kehittyä niin nopeasti että lainsäädännölliseen tai hallinnolliseen prosessiin sitoutuva menettely voi olla liian hidasliikkeistä.

Vastustamme sitä, että ehdotuksessa sähköiseen tunnistamiseen liittyvät riskit jätetään toimijoiden kesken bilateraaliksi sovittaviksi. Mielestämme yhdistelmä, jossa hinta on säännöstelty mutta riskejä ei, on epätasapainoinen – hinta on perinteisesti myös heijastanut riskitasoja ja niiden jakautumista. Sähköisessä tunnistamisessa ja sähköisessä asiointissa riskit ja vastuukysymykset ovat erittäin keskeisiä. Kuka vastaa esim. siitä, jos tunnistuspalvelun käyttäjälle koituu vahinkoa esim. transaktioista, jotka ovat mahdollistuneet tunnistuspalveluiden väärinkäytön vuoksi? Erityisesti tilanteessa, jossa tunnistuspalvelun tuottaminen jakautuu useiden toimijoiden vastuulle – esim. varmenteen myöntäjä ja varmenteen sisältävät käyttövälineen myöntäjä – on keskeistä että vastuukysymykset on aukottomasti määritelty etukäteen. Erityisesti pankkipalveluissa niiden luonteen johdosta ääritilanteissa syntyvät vastuut voivat olla taloudellisesti huomattavan suuria, joten vastuukysymysten selkeys jo etukäteen on ensiarvoisen tärkeää.

Muita havaintoja

Ehdotuksen tunnistusmarkkinoiden nykytilaa kuvaavassa osuudessa annetaan mielestämme asiatuntemattoman lukijan joutua väärinkäsityksen vaaraan kommentoitaessa nykyisin tarvittavien tunnistussopimusten määrää. Kukaan yksittäinen toimija ei tarvitse 1 500 sopimusta – yksityinen tunnistuspalveluiden tarjoaja saa alle 10 sopimuksella tunnistettua kaikkien pankkien asiakkaat. On myös muistettava, että Valtiovarainministeriö, FK ja pankit neuvottelivat Tupas-tunnistamispalvelua koskien kattosopimuksen tunnistustietojen siirrosta Vetuma-järjestelmässä vuonna 2011 jonka mukaisesti VM olisi tehnyt yhden puitesopimuksen kunkin Tupas-palvelua tarjoavan pankin kanssa (alle 10). Tämä sopimus ei ole edennyt VM:ssä.

OP Pohjola osk

Jukka Ruuskanen

Jussi Snellman

